

Masni a szilvafa árnyékában Az utolsó baranyai halálraítélt ügyének kriminalisztikai tanulságai

Bow in the plumbtree's shadow Criminalistical lessons of the last death sentenced man in Baranya county

---

Fenyvesi Csaba

Prof. Dr. egyetemi tanár
Pécsi Tudományegyetem,
Állam- és Jogtudományi Kar
fenyvesi.csaba@ajk.pte.hu

Absztrakt

Cél: Egy 48 évvel ezelőtti gyermekölési nyomozás tanulságainak összegzése.

Módszertan: A fellelhető dokumentumokból és napjainkban végzett személyes adatgyűjtéssel a tényadatok feltárása.

Megállapítások: A nyomozási hibák, mulasztások holtpontra vihetik a nyomozást.

Érték: A 48 évvel ezelőtti bűnügy nyomozása is adhat útmutatót, tanulságot a mai nyomozók számára.

Kulcsszavak: helyszíni szemle, modus operandi, kihallgatás, bizonyítási kísérlet

Abstract

Aim: Lessons summarising of a 48 years ago happened childmurder criminal investigation.

Methodology: Data collection from relevant criminal documents and author's personal datacollecting.

Findings: Investigating failures can lead to cold case.

Value: An 1974 murder-case can give good direcitons and lessons for the today investigators.

Keywords: crime scene investigation, modus operandi, interrogation, reconstruction

Annát pontosan 48 évvel a fatális nap után ismertem meg. A pécsi felsőgyükési házacska teraszán ült, s a zöld lombok csendjében mintha csak rám, a múltkutatóra várt volna. Gyorsan ömlöttek belőle az emlékek és sorjáztak a szavak, mint egy megbízható, hetvenes éveiben járó tanúból. Az 1974. május 10-én történeteket édesanyja elmondásából is ismeri, s nem hagyta, hogy feledjék. Kertje közepén egy terebélyes fa állt. Nem engedte kivágni. Többször meghagyta: a szilvafának élni kell, mert árnyékában sokszor játszott a szomszédban lakott életvidám, masnis hajú Évike.

Ki is volt ez a nyolcéves kislány, és mi történt vele? Róla, az ártatlan áldozatról, és brutális tettese utáni nyomozás kriminalisztikai tanulságairól szól tanulmányom.

A kezdeti adatok

1974. május 10-én (pénteken) 11 órakor érkezett M. Imre telefonos bejelentése a pécsi rendőrség ügyeletére. Kislánya, a második általános iskolás (éppen szünetnapos) M. Éva 8 óra előtt indult el a Mecsek oldalában levő felsőgyükési házukból a kb. ezer méterre levő tettyei kis boltba bevásárolni. Ám több órával később sem ért haza az oda-vissza kb. 45–50 perces útról. A keresésére bevetett családi kutyák pedig a ház és a bolt közötti gyalogösvényen, közel a kőbányához, megtalálták a kislány nejlonszatyját, amin vérfoltokat fedeztek fel.

A jelentős erővel megindult hatósági, szolgálati kutyákkal is megerősített helyszíni keresés – a fellelt szatyor helyétől kiindulva – gyorsan, már 12 órakor rátalált a kislány holttestére. Vércseppeken és egy véres Pepsi kólás üveg vezették a kutatókat az útösvénytől kb. 30–40 méterre levő bokros részre, ahol a láthatóan koponyaszerű áldozat hasára fordítva feküdt.

A szemle

A szemlebizottság észlelte, hogy a kislány alsóneműjét is lehúzta az ismeretlen tettes(ek). Azt is gyorsan megállapították a tiszta, napos időben keresgélők, hogy a megtalálási hely nem az első helyszín, mivel a talajon és a kólásüvegen elszórtan megjelenő vércseppeken túlmenően vonzóolási nyomokat is felfedeztek. Ráleltek egy köztes, másodikként is értékelhető területre, egy szakadékszerű mélyedés aljára, ahol az avaron és egy öklömnyi kövön jelentős mennyiségű vér száradt. Arra nem született értelmes magyarázat, hogy az ösvényen történt támadást követően a szakadék mélyéről miért vitte át a tettes a kislány testét a kevésbé rejtett bokros részre, a harmadik tetthelyre.

A Tettyén ma is ugyanott álló kis boltban az eladó, S-né jól emlékezett a kislányra, pontosan elmondta, mit vásárolt: félliteres zacskós tejet, öt kiflit, három zsemlet, egy félliteres citrom szörpöt, 10 dkg Mecsek szalámit, egy üveges Pepsi kólát, és egy szelet Maci csokit. A zacskós tejet és a Pepsi kólás üveget az első támadás helyén, a kitaposott, járt ösvénynél találták meg, a felvágottat és néhány kiflit a harmadik ponton. A csokoládé fele, a papírba csomagolt felvágott egyharmada hiányzott a szatyorból és az egyik kiflinek csak a vége maradt meg.

A boncolás során a kifli és csokoládé maradványait megtalálták az igazságügyi orvos szakértők a kislány gyomrában (Bencze, 1975). Azt is kimondták, hogy a kemény tárgygal (lehetett kólásüveg vagy kődarab is) fejre mért ütések okozták az A-MN vércsoportú kislány koponya törését, agyronszolódását, ami nagyon rövid idő alatt, menthetetlenül a halálához vezetett. A szűzhártya sérülése nem utalt közösülésre, ujjal vagy tárgygal történő behatolás történhetett.

A sértett összes ruháját és a fellelt tárgyakat (véres kődarabot, nejlons zacskót, kólásüveget) lefoglalták és megküldték a budapesti Bűnügyi Technikai Intézetbe (mai nevén Nemzeti Szakértő és Kutató Központba) vizsgálatokra.

A nyomozás menete

A szemlével párhuzamosan megindított (szűk és tágabb) környékbeli tanúkutatás több eredménnyel járt. A négy, kevésbé lényeges információkat előadó tanún kívül a ma is élő H-né a kislányát kísérte a Felsőgyükési útról lefelé tartva a Tettye tere reggel 8.20–8.25 órakor, amikor is találkozott egy ögyelgő férfivel a – napjainkban is rendületlenül álló – kőkeresztnél. Nem volt számára ismerős a férfi,¹ de aránylag jó személyleírást tudott róla adni. (Más tanúkkal együtt mozaikképet is szerkesztettek a vélt tettesről, de arra releváns információ nem érkezett be a lakosságtól.)

Lefelé haladva a sértettel is találkozott kb. 8.25–8.30 között, aki már a boltból igyekezett hazafelé a megszokott útvonalon. Még beszélgettek is egy kicsit. (Valószínű ez volt a kislány utolsó kommunikációja, mert már csak kb. 80 méterre volt az első támadási ponttól.)

A modus operandi, a korábbi rendőri razziák és kontrollintézkedések, az aberrált (exhibicionista, mutogatós, „kukkolós”) cselekmények miatt elítéltek, az akkori terminus szerint „veszélyes bűnözők”, a bv-intézetből nemrég szabadultak,

---

1 Mint később kiderült az elkövető unokatestvére volt H-nének, még a vezetéknevük is egyezett, ám nem tartotta vele a kapcsolatot, nem ismerték egymást személyesen, így fel sem ismerhette a keresztnél. (Jobb lett volna, ha ismerik egymást, mert akkor a bámészködő tettes – valószínű – nem mert volna a közelben maradni.)

illetve az ideg-elme kezelés alatt állók adattára alapján kb. 3000 személyt ellenőriztek a nyomozók. Közülük hatvannál személyes gyanú is felmerült, ám egyiküknél sem jutottak el az alapos gyanú közléséig. (Volt egy olyan személy is, aki beismerte az elkövetést, ám kiderült, hogy mindezt elmebetegsége motiválta, valójában nincs köze a tettehez.)

A kiadott helyi és országos körözések, tanúkutatások, lokális ellenőrzések, informátorok, sajtóközlemények sem hoztak érdemi előrelépést. Már a nyár is eltelt és mégsem sikerült a tettes nyomára bukkanni. A nyomozás négy hónap után holtpontra jutott.

Örökbecsű szakmai mondás, hogy az ilyen széles körű, nagy horderejű nyomozásoknál a „tettes a dossziében van” (Bencze, 1975). Mint kiderült itt is megállja a helyét ez a következtetés.

Október 2-án bejelentés érkezett a rendőrségre, hogy O. Erna tudja, ki a tettes. A Hullám étteremben a barátnőinek is dicsekvő, kissé kaptatos hölgy elmondta a detektíveknek is: szerinte élettársa, Nyéki Oszkár a tettes.² Ezt azért állította ilyen bátran, mert elmondása szerint az élettársa augusztus 27-én, egy közös pesti út során bevallotta neki.³ Azonban egyezsége kötöttek, hogy senkinek nem mondja el, ha a továbbiakban nem bántalmazza. Mert ilyen előfordult, pláne, ha megitta „Oszi” a kedvenc sör- és kevertadagját. A labilis idegzetű, cingárvékony férfi, akit bányász apja is gyakran ütlelt gyerekkorában, ígéretet tett társának, hogy ilyen bizony sosem fordul elő a jövőben. Ígéretét azonban nem tudta betartani. Megint lerészegedett és ismét megverte a nőt, aki ezek után már nem tett lakatot a szájára.⁴

Mint kiderült a Tettye tér környékén bóklászott, és az RK-lapra felírt, 1951-ben Isaszegen született Nyéki Oszkárt már júniusban ellenőrizték a rendőrök és ki is hallgatták. A többször megbukott, végül a nyolc általánost elégséges-sel végzett segédmunkás azt állította, hogy egy barátnőjét kísérte fel a vidámparkig, és utána sétálva haladt le, akkor igazoltatták. Május 10-ére munkahelyi elfoglaltságára hivatkozott, melyet féltestvére, Ny. Tibor is igazolt. Túlléptek rajta az elszámoltatók, holott, mint októberben kiderült, a végzetes napon nem is ment be dolgozni, sőt több napig nem tette ezt meg.

---

2 A Hullám étteremben Nyéki is ott volt, s hallotta élettársa árulását. Haza akarta menekíteni, de a személyzet elbújtatta a szemmel láthatóan ittas, félelemben levő nőt.

3 Az isaszegi rossz reputáció miatt (szüleit is meglopta) a család 1966-ban Komlóra, majd Pécsre költözött, ám Nyéki Oszkár itt is folytatta csavargó, csencselős életmódját. Legfeljebb a nagyvárosban kevésbé tűnt fel a környezetének, nem „rongálta” annyira a családi tisztességet. Sikerült bekerülnie az aszónai javítóintézetbe is, azután felfüggesztett szabadságvesztést kapott, majd több végrehajtandó ítélet született ellene.

4 Az is kiderült a nyomozás során, hogy O. Erna már szeptemberben, az Olimpia étteremben is kifecsegte Oszkár tettét, de a hallgatói nem vették komolyan az ittas nő szövegét. Azután október elején az Aranykacsa étteremben is elkottyantotta a tudomását. Onnan mentek át Nyékivel a Napsugár presszóba, majd a Hullám étterembe, ahol már elhitték a történetét és értesítették a rendőrséget.

Október 3-án házkutatást tartottak Nyéki pécsi lakásán, az Állomás utcában. Az összes ruhaneműjét, még a rajta levőt is lefoglalták a felderítők.

O. Ernát lopások miatt, élettársát, a vagyon elleni cselekmények miatt már négyszer büntetett, 4 év 8 hónapos szabadságvesztéséből 1974. január 15-én Sopronkőhidáról szabadult Nyéki Oszkárt pedig orgazdaság miatt letartóztatták.⁵

A bizonyítékok

A vagyon elleni cselekmények közlésénél nem álltak meg a kihallgatók. Kezdeti tagadása után, október 7-én a 23 éves fiatalember beismerte az emberölési tettet is, amelyet aberrált szexuális motiváció (pedofil fantáziák) és a sok alkohol mozgató. Olyannyira feltárta annak részleteit, hogy november 12-én a valós helyszíneken, bizonyítási kísérlet keretében, egy baba használatával megmutatta a találkozási pontot, a félrehúzó, támadó mozdulatait, ökölütéseit, a releváns helyszíneket, a kislány ellenállása és segélykiáltásai miatti ölési (kólásüveggel és kővel fejbe verés) ütéseit, az ujja használatát. Utána pedig a Mecsek azon pontjait, ahol két napig bujkált, rejtőzködött.⁶

Május 10-én egy másik nővel élt még együtt a mellén légiós címerrel tetovált Nyéki, akivel júniusban szakított. Sz. Ilona vallomása is terhelő volt a perverzként jellemzett, 174 cm magas, barna szemű, hiányos fogazatú társára. A nő közölte, hogy Nyéki három napig – május 9-én, 10-én és 11-én – nem aludt otthon, ismeretlen helyen tartózkodott.⁷ Hazatérése után pedig feltűnően zaklatottan, zavartan viselkedett, ruházata sáros, lucskos, arcbőre karcolatos volt. Neki konkrétan nem árulta el, mit csinált két-három napon át. Azt hazudta, hogy valami munkahelyi pénzt költött el jogtalanul.⁸ Ám arról is mesélt a tanú,

---

5 A szabadságvesztését kiszabó pécsi bíró jelenleg is él, közel 90 éves. Konzultáltam is vele az esetről és az elítéltről. Jól emlékezett a később „hírhedté” vált terheltjére.

6 Azt is elárulta, hogy egy járőröző URH-s rendőrautó majdnem elütötte az erdőben való bujkálása közben, de el tudott még ugrani a kék-fehér Zsiguli elől, és a rendőri felszólítás ellenére bemenekült az erdőbe. Nem bukkantak nyomára.

7 A nyomozás során kiderült, hogy Nyéki Oszkár 1974. május 9-én, csütörtökön, tehát a bűncselekménye előtti napon egy orvos ismerősével találkozott, akivel homoszexuális kapcsolatot létesített, és aki megengedte, hogy a rendelőjében aludjon. Másnap reggel egy deciliter vörösbor lehűzése után távozott a rózsaszínes-lilás, „Tekla” anyagból készült nadrágjában, meggypiros pulóverében, kék munkáskabátjában, bélés nélküli fél magas szárú cipőjében. Még a Pályán kocsmában lenyelt egy kevertet és két sört, majd elindult a Tettyére, agyában egy 10–12 éves lánykára gondolva. Erősítőként útközben még egy további sört ivott meg a Piros Rózsában. Az egyik tettyei padon, az úgynevezett Tornynos villa közelében, evett a magával hozott kolbászból és kenyérből, ivott a kólájából, majd méla lesben várakozott.

8 Ami részben igaz is volt, mert a munkahelyi vezetője, a raktáros hölgy 270 forintot adott át neki Tüzépes befizetésre, azonban azt inkább eliszogatta. Később a féltestvére segítette ki. Amikor átadta a pénzt a főnökének, az figyelmeztetésben részesítette, nem bocsátotta el a Pécsi m. Város Egyesített Egészségügyi Intézményétől, ahol a munkáját nem érte kritika, ámbátor igen zárkózott embernek ismerték.

hogy partnerének 14 éve korától homoszexuális kapcsolatai is voltak, akiről még azt is tudta, hogy egy tizenéves korában előfordult bujkálás, elcsavargás, intézeti szökése közben elvesztette bal lábának három ujját. Lefagytak és amputálni kellett azokat.

Út-idő diagramot készítettek a vizsgálók, amely bemutatta a kislány és a tettes mozgását időben és térben. Világosan kirajzolódott a találkozási pont, ahol Nyéki Oszkár tudatosan összeért a hazafelé tartó kisdíákkal. (Mai méréseink szerint a pontos helyszín koordinátája: szélesség 46°5'22.96"É, hosszúság 18°14'12.38"K. Más formátumban: 46.089711, 18.236772 (46°05'22.96"N 18°14'12.38"E).

A házkutatáson (mai műszóval kutatáson) talált és lefoglalt egyik nadrágja igen különleges, a német Hoechst gyárban készült szövetből készült. Lila, rózsaszín, fekete elemi szálakat szőttek bele. Ezekből találtak az áldozat testén. A Bűnügyi Technikai Intézet vegyész szakértője összevetést követően azonosította a speciális, keresztmetszetében piskóta alakot mutató anyagmaradványt. Vérfoltokat is találtak a speciális nadrág szövetén, s azt is megállapították, hogy a sértett ruhái érintkeztek a terhelt nadrágszövetével.

Azt is kimondták a szakértők, hogy a vádlott cselekmény idején viselt ruháin olyan öt, különböző morfológiai anyagmaradványt találtak, ami a cselekmény helyén jellemző, miközben egyéb ruháján ilyeneket nem fedeztek fel.

A lefoglalt köveken, a helyszíni szemlén talált kólásüvegen és nejlon szatyron a kislány vérével azonos vércsoportot mutattak ki a szerológus szakértők.

Az ideg- és elmeorvos szakértői vélemények (köztük agyi elektromos vizsgálat)⁹ nem állapítottak meg semmilyen kóros állapotot vagy elméjének bármilyen csekély mértékű korlátozottságát. Antiszociális, pszichopata jellemvonásokat, érzelemszegénységet, perverzióba hajló biszexuális hajlamokat, megbízhatatlanságot, erkölcsi érzéketlenséget, agresszivitást, lobbanékonytságot, átlagos értelmi felfogó képességet tártak fel.

A bírósági (tárgyalási) szakasz sommázata – az ítélet

A Baranya Megyei Főügyészség különösen kegyetlen módon, aljas indokból elkövetett emberölés miatt emelt vádat a B. 10.055/74/1-es számú vádiratában.¹⁰ A Pécsi Megyei Bíróság – az óriási érdeklődésre tekintettel – a több száz fős

⁹ Az elsőfokú ítélet 8. o. 1. bekezdése tartalmazza ezen vizsgálat megállapításait.

¹⁰ A Nyéki által elkövetett kis jelentőségű (mondhatjuk a fő tett mellett súlytalan) sikkasztás és orgazdaság vétsége miatt a vádemelést mellőzte a főügyészség.

Ságvári Művelődési Ház nagytermében tartotta meg nyílt tárgyalásait: 1975. január 13-án, 14-én és 15-én.¹¹

Nyéki Oszkár a tárgyaláson is beismerte bűnösségét¹², ám szenvtelenül, érzelmentesen, őszinte megbánás nélkül tette ezt – áll az ítélet indokolási részében.¹³

H-né a nyomozás során és a tárgyaláson is határozottan felismerte a vádlottban azt a személyt, akit a bűncselekmény reggelén 8.15–8.30 között a tettyei kőbánya fölött, a kőkereszt közelében látott.

A széles körű szakértő csapat fenntartotta a nyomozás során adott véleményesort.

A tanács 1975. január 15-én hirdette ki az 1. B. 907/1974/7-es számú ítéletét. A vád szerinti tények és minősítés alapján halálbüntetést szabott ki.

A levéltárban fellelt nyilvántartó lap szerint Nyékit már másnap, 1975. január 16-án átszállították a pécsi büntetés-végrehajtási intézetből a Budapesti Fegyház és Szigorított Börtönbe (Dulai, 2022).¹⁴ Onnan kísérték át az enyhítésre irányuló fellebbezése miatt megtartott, 1975. március 27-i nyilvános tárgyalásra a Legfelsőbb Bíróság épületébe, ahol végighallgathatta a végzést az I. fokú ítélet helybenhagyásáról. A Legfőbb Ügyészség előre kiterveletként minősítő indítványát nem látta megalapozottnak az Egeli László vezette tanács, csakúgy, mint a védő pszichopátiás terhelti személyiségre mint enyhítő körülményre való hivatkozását. A Legfelsőbb Bíróság érvelése szerint, mivel a vádlottnak szexuális szándéka volt, nem tervezte az ölést. Az a szándék csak a sértetti ellenállás hatására alakult ki benne a helyszínen, illetve a lebukástól való félelemérzete miatt folyamodott a legsúlyosabb tettehez. (A másik két minősítő körülménnyel, a különös kegyetlenséggel és aljas indokkal egyetértett.)

1975. április 29-én hajnalban a – kötél általi – halálos ítéletet végrehajtották a fegyházban.

Kriminalisztikai következtetések és tanulságok 48 év után

- a) Az eltűnési ügyeket, különösen a védekezésre képtelen személyek, köztük a kiskorúak haza nem érkezését nagyon komolyan kell vennie és kezelnie

---

11 M. Éva édesanyját a megyei bíróság nem hallgatta ki tanúként, mert már veszélyeztetett terhes volt. Adatgyűjtésem szerint két gyermeke született a későbbiekben a családnak, a pécsi lakhelyükről falura költöztek. Csak a felsőgyűkési házuk nyomaint fedeztem fel a személyes helyszínbemjáráson 2022 májusában.

12 Annyit mondott érdemi védekezésként, hogy ha nem ellenkezik a kislány, akkor nem lett volna az ölést sem.

13 Az ítélkező tanács elnöke (az azóta már elhunyt) dr. Tamásfy József volt, aki óraadóként a szerzőt is oktatta büntetőjogi szemináriumon a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán 1980–1985. között. Adatgyűjtésem szerint a két ülnök és az eljáró főügyészségi ügyész sincs már az élők sorában.

14 A múlt jelen idejű feltárásiában és a levéltári adatok megszerzésében aktívan vett részt Dulai Péter, a Nemzeti Közszerzői Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskolájának doktorandusza, aki meg is írta kutatása eredményeit (Dulai, 2022).

a hatóságoknak. Nincs pontos statisztikai adatom e körben, azonban mint a fenti eset is mutatja, nagyon gyakran emberölés húzódik ezen ügyek mögött. Kezdetől fogva reálisan kell számolni az élet elleni verzióval, ennek tudatában és szellemében kell megtenni az „első csapás” intézkedéseit (Fenyvesi, 2014; 2017).

- b) A többes helyszín felismerése és annak szemlézése kiemelkedően fontos tényező, hiszen mindegyik nyomokkal és anyagmaradványokkal kecsegtet, illetve logikus következtetéseket lehet levonni sokszor az összes kriminalisztikai alapkérdésre (mi, hol, mikor, hogyan, ki, kivel, miért követte el).
- c) A „biodetekatív”, azaz a kutya által végzett szagnyomkövetés (később esetleg szagazonosítás) hasznos lehet a felderítésben, a bizonyításban, a kezdeti nyomok, anyagmaradványok, testek felkutatásában és később az azonosítási, illetve verzió ellenőrzési folyamatban is.
- d) A tanúk elmondása alapján készített tettesi személyleírás, rajz, képalkotás nagyban segítheti a nyomozást, különösen a média, napjainkban a közöségi hálók bevonásával.
- e) A pontos modus operandi hatékonyan segítheti a potenciális terheltek ellenőrzését. A hiányos tár azonban éppen ellenkezőleg, nem segíti a „túkeresést a szénakazalban”. Régi igazság, hogy csak az nyerhető ki az adattárakból, amit valaha bevittek.
- f) Ugyanez vonatkozik az egyéb nyilvántartásokra, így a büntetés-végrehajtási intézetekből szabadultak listájára is. Feltehetően napjaink számítógépes adatkezelésében ez már precízebben működik, mint 1974-ben.
- g) Sok szakember úgy véli, hogy az elkövetési módszerek „sávosak” az egyes elkövetőknél. Felfogásuk szerint a vagyon ellenisek (például a „lopók”) nem folyamodnak erőszakhoz, ne keressük őket az emberölések körében. Nyéki Oszkár esete cáfolja a feltevést. Sajnos erőszakmentes (betörésmentes, rablás nélküli) tolvajból, orgazdából is válhat szörnyűségesen durva tett végrehajtó. Így nem lehet őket sem figyelmen kívül hagyni, amikor a személyi rutinellenőrzéseket végzi a nyomozó hatóság
- h) Minden potenciális terhelt esetében különös gonddal kell vizsgálni és ellenőrizni az állítólagos alibit. Annak elmaradása, felületessége súlyos szakmai hiba. Olyannyira kényes és veszélyes a restség, hogy holtpontra is viheti a nyomozást (Fenyvesi & Kodba, 1990).¹⁵

---

15 Egy 1989-es emberölési ügyben az egyik kihallgatott társasházi lakó, V. Éva azt állította, hogy rokonainál volt a szomszéd faluban a bűncselekmény idején. A nyomozók pár nappal később ellenőrizték alibijét. Valótlannak bizonyult, nem járt a rokonoknál a kihallgatott. Hazugságával rátelődött a gyanú, ami egyre erősebb lett és végül egy héttel a tette után bebizonyosodott a bűnössége is (Fenyvesi & Kodba, 1990).

- i) A holtpontra (zsákutcába) jutott nyomozás kimozdításához alkalmanként csak szerencsével, vagy a „legnagyobb rendőrrrel”, a véletlennel juthatunk. Esetleg az egész akta ismételt totális átfésülésével, a „döglött ügy” újragondolásával. Szem előtt tartva a fentebb már idézett életszagú elvet: a tettes az aktában van.
- j) Francia kriminalisták szerint minden (rejtélyes) bűnügyben fellelhető valamilyen formában egy nő. Cherchez la femme! Keresd a nőt! – mondják, és lám-lám, ezen ügyben is a megoldás kulcsát egy háttérhölgy adta át a rendőrségnek.
- k) Megalapozottan gyanúsítható célszemély esetén kívánatos az „első csapás” keretében az összes ruháját, minden ingatlan és ingó tárgyára kiterjedő kutatás keretében lefoglalni, majd szakértői vizsgálat alá vetni.
- l) Nem kell ajtóstól rontani a házba a potenciális terhelt kihallgatásánál. Helyes taktika, ha kicsivel, kevésbé súlyossal indítunk és fokozatosan, kíméletesen, a kihallgatott bizalmába férközve eljutunk a főbenjáró tethöz (Elek, 2022).
- m) A visszataszító, sokakat megrázó tettet elkövetők – bármilyen elvetemültek is – könnyíteni akarnak nyomasztó lelki terhükön. Ki akarják beszélni, valakinek el akarják mondani, némi könnyítést akarnak maguknak. Nyéki Oszkár sem tudta magában tartani. Így erre alapozni lehetett és kellett is a kihallgatásánál, el kellett jutni valamiféle „nyugtázó” taktikával a teljes beismerésig.
- n) Mindenképpen, minél előbb (mai műszóval) helyszíni kihallgatást kell végezni a tettet feltáró, valló terhelttel. A képpel, hanggal dinamikájában rögzített helyszíni vallásnál törekedni kell a nyomozási cselekményt vezető kihallgatónak, hogy minél több tettestudomású tény bukkanjon fel. Ezen adatok összevethetők a helyszíni szemle és szakértői vélemények, tanúvallomások (alkalmanként terhelttársi vallomások) adataival.
- o) A beismerés hitelességének ellenőrzése a hatóság(ok) feladata. A magyar jogtörténetben is előfordult justizmordba hajló hamis beismerés. Így elvi élel mondom ki, hogy minden, még olykor hitelesnek tűnő vagy könnyű megoldásként jelentkező elismerés is lehet valótlan, félrevezető.
- p) Edmond Locard nem tévedett: a „principe de l'échange” (angolul: „theoretical exchange” vagy „transfer principle”) elve működik. „Minden érintkezés nyomot hagy.” (Locard, 1931–1940).¹⁶ A nyom- és anyagmaradvány-

---

16 Edmond Locard – hatkötetes művének – megfogalmazása szerint: „Minden hely, ahová lép, minden, amit megérint, minden, amit elhagy, habár tudatlanul, de néma tanúként vall ellene. Nem csak ujjának vagy talpának nyoma, de a haja, a ruhája rostjai, az íveg, amit széttört, az eszköz, amit hátrahagyott, a festék, amit megkapart, a vér vagy ondó, amit hátrahagyott, vagy magára szedett. Mindezek és még mások is, tanúskodnak ellene. Ez olyan bizonyíték, ami nem felejt. Ez ténybeli bizonyíték. A tárgyi bizonyíték nem tévedhet, nem esküdhet hamisan, nem hiányozhat teljesen, csak az ember hibázik annak megtalálása, megtanulása, megértése során, és csak az ember képes csökkenteni az értékét.” (Locard, 1931-1940).

kereszteződéseket tudatosan kell keresni a helyszínen, az áldozatnál, a terheltnél.

- q) Van is mit keresni mindig, mert az anyagmaradványok „partizánok”. Szóhasználatom mögött az áll, hogy álláspontom szerint:
- rejtőzködnek, szabad szemmel gyakorta nem is látni őket;
  - mégis léteznek, és szinte mindenhol ott vannak, minden „fa mögül, bokor alól” előbukkannak;
  - sokszor a legváratlanabb helyekről ütik fel a fejüket, és találjuk meg őket a bűncselekmények helyszínein;
  - szinte kiirthatatlanok, tartósan beékelődnek, ellenállók (Nyéki Oszkár kimosott nadrágjából öt hónap múltán is kimutatták a vérfoltokat);
  - nagyon hatásosak, mivel egyetlen mikrohajszál, porszem is elég lehet a legsúlyosabb büntetések kiszabásához a sikeres „ki követte el?” kérdésre történő egzakt, egyedi válaszadást követően;
  - úgy is fogalmazhatók, szinte lehetetlen legyőzni őket, ha értően kutatjuk, rögzítjük, vizsgáljuk őket;
  - hosszú időn keresztül megszólaltathatók és válaszolhatnak a „mikor?” kérdésre is;
  - beszélnek az egész oksági folyamatról, a „hogyan?”-ről, a történések logikai kapcsolatairól, segítségükkel rekonstruálható a múlt, a távoli múlt is;
  - mutatják a valódi elkövetési helyet, helyeket (lásd a hármass helyszínsort jelen ügyben);
  - szinte mindig keletkeznek a személyek, tárgyak kölcsönhatása során, gondoljunk csak a porra, szagra legelébb;
  - állandó fejlődésben vannak, egyre többet fedezünk fel belőlük, körük szélesedik, ugyanakkor egyre pontosabban is látjuk őket, köszönhetően a hozzájuk kötődő dinamikus, széles körű természettudományos kutatásoknak.

Zárógondolatként

A mai viszonyok között a hatékony nyomozáshoz (nem elkövetve az 1974-es hibákat) feltehetően hozzájönne még a DNS-vizsgálatok és az elektronikus adatok, amelyek az elmúlt évtizedekben jelentek meg tömegesen. Begyűjtenék és ellenőriznék a detektívek a közterületi kamerák adatait, a potenciális terheltek mobiltelefonjának és számítógépének, levelezésének, közösségi oldalas megjelenésének adatait.¹⁷ Mindezekkel nagyobb a valószínűsége napjainkban,

---

17 Ahogyan ez megtörtént a pécsi B. Kata 2012-es megölése ügyében. A tettéért később jogerősen elítélt Péntek László Facebook bejegyzéseit is felkutatta a hatóság.

hogy nem jut holtpontra a nyomozás, nincs szükség a vakszerencsére, a véletlenre, a kibeszélő társra.

Felhasznált irodalom

- Bencze L. (1975). Szexuális indítékú emberölés nyomozásának taktikája. *Belügyi Szemle*, 23(6), 91–98.
- Elek B. (2022). Kihallgatás. In Fenyvesi Cs., Herke Cs. & Tremmel F. (Szerk.), *Kriminalisztika* (pp. 435–472.) Ludovika Egyetemi Kiadó.
- Fenyvesi Cs. (2014). A helyszíni szemle mint kriminalisztikai első csapás. In Bárd P., Hack P. & Holé K. (Szerk.), *Pusztai László emlékére* (pp. 111–123.) Országos Kriminológiai Intézet.
- Fenyvesi Cs. (2017). *A kriminalisztika tendenciái*. Dialóg Campus Kiadó.
- Fenyvesi Cs. & Kodba F. (1990). Kisgyermek sérelmére elkövetett brutális emberölés nyomozása. *Belügyi Szemle*, 38(4), 106–113.
- Locard, E. (1931-1940). *Traité de criminalistique I-VI*. Desvigne.
- Dulai P. (2022). Vércseppek az ösvényen. *168 óra*, 23, 40–45.

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

- Fenyvesi Cs. (2023). Masni a szilvafa árnyékában – Az utolsó baranyai halálraítélt ügyének kriminalisztikai tanulságai. *Belügyi Szemle*, 71(4), 625–635. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2023.4.4>